

ÖĞRENCİ

ADI:

SOYADI:

SINIFI: NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI

TÜRKÇE DERSİ 5. SINIFLAR

2. DÖNEM 1. SINAV ÖRNEK SORULARI **

Okulunuzun Adı

CEVAP ANAHTARI

Sınav süresi 40 dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1. Her gün düzenli olarak yapmamız gereken sportif faaliyetler, daha dinamik bir vücuda sahip olmamızı sağlarken bizi hastalıklara karşı daha dirençli hâle getiriyor. Düzenli olarak yapmak sadece fiziksel değil, ruhsal olarak da büyük katkıda sağlıyor. Araştırmalar; bu fiziksel aktiviteleri yapan gençlerin daha iyi beslendiklerini, şiddete daha az başvurduklarını ve insan ilişkilerinde daha başarılı olduklarını gösteriyor.

Bu metinde geçen bazı sözcüklerin anlamı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak anlamlarının karşısındaki boşluğa yazınız. (12 puan)

faaliyet	Etkinlik
vücut	İnsan veya hayvanda beden, baş, kol ve bacakların oluşturduğu bütün
araştırma	Bilim ve sanatla ilgili olarak yapılan yöntemli çalışma, araştırmak işi
şiddet	Kişilere ve nesnelere yönelik düşmanlık ve öfke duygusunun, yoğun ve yıkıcı bir şekilde ortaya çıkması

* Tabloda açıklamaları verilen sözcüklerin metinden doğru bulunarak anlamlarının karşısındaki boşluğa yazıldığı yanıtların her birinin puan değeri 3'tür.

* Tabloda açıklamaları verilen sözcüklerin anlamlarının doğru yazılmadığı yanıtlar ile ilgisiz yazılan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.5.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

2. Spordan sonra kan ter içinde eve döndük. Dizlerimde derman kalmadı. Annem kahvaltı masasına oturmamızı söyledi ama masa boştu. Önümüzde birer kase duruyordu. Benim beslenmeme çok dikkat eden, her gün bir yumurtayı ağzımdan burnumdan tıktırıp, peynirimi yemezsem üzülen annem; önümüze sadece birer kase süt koymuştu.

Bu metindeki altı çizili deyim anlamını aşağıya yazınız, bu deyim bir de cümle içinde kullanınız. (10 puan)

Deyimin anlamı: Çok terli, yorgun ve perişan bir durumda

Benim cümlem: Arkadaşlarımla parkta kan ter içinde kalıncaya dek oynadık.

* Verilen cümledeki deyim anlamının doğru yazıldığı ve anlamına uygun biçimde cümle içinde kullanıldığı yanıtların her birinin puan değeri 5'tir. (Deyimin anlamı yazılırken öğrencinin tam doğru ifadeyle ilişkili olan benzer yanıtları doğru kabul edilecektir.)

* Verilen cümledeki deyim anlamının doğru yazılmadığı yanıtlar ile ilgisiz yazılan yanıtlar ve deyim anlamına uygun biçimde cümle içinde kullanılmadığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.5.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur.

3. Fransa'nın bir kentinde vatandaşlar halka açık alanlara yerleştirilen öykü makineleri sayesinde istedikleri an kısa hikâyeler okuyabiliyor. Bu makineler, kısa hikâyeleri kasa fişine benzer bir biçimde ücretsiz olarak basıyor.

Bu metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin karşısına zıt anlamlılarını yazınız. Yazdığınız yeni kelimeleri metindeki anlamlarına uygun birer cümlede kullanınız. (12 puan)

Kelime	Zıt Anlamı	Benim Cümlem
açık	kapalı	Sebzeleri kapalı pazar alanından aldım.
kısa	uzun	Aldığım pantolonun paçası uzun geldi.

* Tabloda verilen sözcüklerin zıt anlamlarının doğru yazıldığı ve bu kelimelerin metindeki anlamlarına uygun birer cümlede kullanıldığı yanıtların puan değeri 3'tür.

* Tabloda verilen sözcüklerin zıt anlamlarının doğru yazılmadığı yanıtlar ile ilgisiz yazılan yanıtlar ve bu kelimelerin metindeki anlamlarına uygun biçimde cümle içinde kullanılmadığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

4 ve 5. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Bir zamanlar Bağdat'ta çok cömert bir halife vardı. Halife, burada eşi ve üç çocuğuyla birlikte bir köşkte yaşardı. Kendisinden yardım isteyenleri güler yüzle karşılardı. Bu halifenin şehrinden çok uzak bir çölde yoksul bir adam yaşardı. Yoksul adamın adı Harun'du ve küçük bir kulübede karısı ve iki çocuğuyla birlikte yaşıyordu. Kuraklık ve kıtlık bölgeyi vurmuş, Harun'un ailesi açlık sınırına gelmişti. Harun, Bağdat'taki cömert halifeyi duymuş ve bir umutla ona mektup yazarak yardım istemiş. Mektupta, yaşadıkları zorlukları ve ihtiyaçlarını detaylı bir şekilde anlatmış. Harun, mektubunu umutla yola çıkarmış ve halifenin cevabını beklemeye başlamış.

T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.

4. Metinden hareketle aşağıda istenen hikâye unsurlarını karşlarına yazınız. (13 puan)

Şahıs kadrosu: Halife, Harun, Harun'un eşi ve iki çocuğu.

Yer (mekân): Bağdat şehri ve şehrinden çok uzak bir çöl.

Zaman: Yıllar önce, belirsiz bir geçmiş zaman

Olay: Cömertliğiyle bilinen bir halifeye, kuraklık ve kıtlık nedeniyle açlık sınırına gelen yoksul bir adamın umut dolu yardım talebi.

* Şahıs kadrosundaki doğru ifadelerin her birinin puan değeri 1'dir, (toplam **4 puan**)

* Yer (mekân) bilgisinde "Bağdat şehri ve şehrinden çok uzak bir çöl" ifadelerinden birinin yazılması da tam puan (**3 puan**) için yeterlidir.

* Zaman bilgisinde "Yıllar önce, belirsiz bir geçmiş zaman, çok önceden, eski zamanlarda..." gibi ifadelerden birinin yazılması da tam puan (**3 puan**) için yeterlidir.

* Olay bilgisinde metnin tamamının doğru ifade edildiği tüm yanıtlar **3 puan** ile değerlendirilecektir.

T.5.4.11. Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.

5. Yukarıda verilen metindeki altı çizili sözcüklerde meydana gelen ses olaylarını belirleyiniz. Altı çizili bu sözcükleri yazıp karşlarına da ses olaylarını yazınız. (12 puan)

çocuğuyla→ünsüz yumuşaması

köşkte→ünsüz benzeşmesi

şehrinden→ünlü düşmesi

yaşıyordu→ünlü daralması

* Metinde verilen altı sözcüklerin yeniden yazılarak karşısına ses olaylarının doğru yazıldığı yanıtların her birinin puan değeri **3**'tür.

* Metinde verilen altı sözcüklerin yeniden yazılmadan sadece ses olayının yazıldığı, metinde verilen altı sözcükler yeniden yazılsa bile karşısına ses olaylarının doğru yazılmadığı yanıtlar ile ilgisiz yazılan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.5.3.32. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

6. Küçük at, ürkek ve şaşkındı. İncecik uzun bacaklarının üzerinde titriyor, ama kaçmıyordu. Toynaklarını çamura saplamış, çocuğun karşısında kıpırdamadan duruyordu. O anda göz göze geldiler.

Yukarıdaki metinde altı çizili cümlede yararlanılan söz sanatı hangisidir, aşağıya yazınız. (10 puan)

Cümlede kişileştirme (teşhis) söz sanatından yararlanılmıştır.

* Cümlede verilen altı çizili sözcükteki söz sanatının doğru yazıldığı yanıtların puan değeri **10**'dur.

* Cümlede verilen altı çizili sözcükteki söz sanatının doğru yazılmadığı yanıtlar ile ilgisiz yazılan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

7. Çay hasadı turunda çayın en taze yapraklarını toplayan katılımcılar hasat heyecanını birlikte yaşıyor. Katılımcılar Rize'deki tesislerde çay üretimine tanık oluyor. Rize'nin muhteşem manzarası eşliğindeki yemekten sonra sıra Ayder Yaylası'na geliyor. Yaylada ateş başında toplanıp horon tepiyorlar.

Bu metinden yararlanarak öznel ve nesnel cümlelere birer örnek veriniz. (16 puan)

Öznel cümleler: Çay hasadı turunda çayın en taze yapraklarını toplayan katılımcılar hasat heyecanını birlikte yaşıyor. Rize'nin muhteşem manzarası eşliğindeki yemekten sonra sıra Ayder Yaylası'na geliyor.

Nesnel cümleler: Katılımcılar Rize'deki tesislerde çay üretimine tanık oluyor. Yaylada ateş başında toplanıp horon vuruyorlar.

* Cümle içinden öznel ve nesnel cümleye birer doğru örneğin yazıldığı yanıtların her birinin puan değeri **8**'dir.

* Cümle içinden öznel ve nesnel cümleye doğru hiçbir örneğin yazılmadığı yanıtlar ile ilgisiz yazılan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.5.3.33. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri ayırt eder.

8. **Gerçek anlam**, bir kelimenin aklımıza gelen ilk anlamıdır. Kelimelerin, sözlükte yer alan ilk anlamları da gerçek anlamlarıdır. Kelimelerin gerçek anlamlarına sözlük anlamı da denir. **Mecaz anlam**, kelimenin gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak bir ilgi veya benzetme sonucu kazandığı anlamlardır. Mecaz, anlatımı zenginleştirmek için kullanılır. **Terim anlam** ise bilim, sanat, spor ya da farklı meslek alanlarına özgü kelimelerdir.

“Sert” kelimesinin aşağıdaki cümlelerde cümle içindeki kullanımlarını inceleyiniz. Her cümlenin karşısına kullanıldığı anlam özelliğini yazınız. (15 puan)

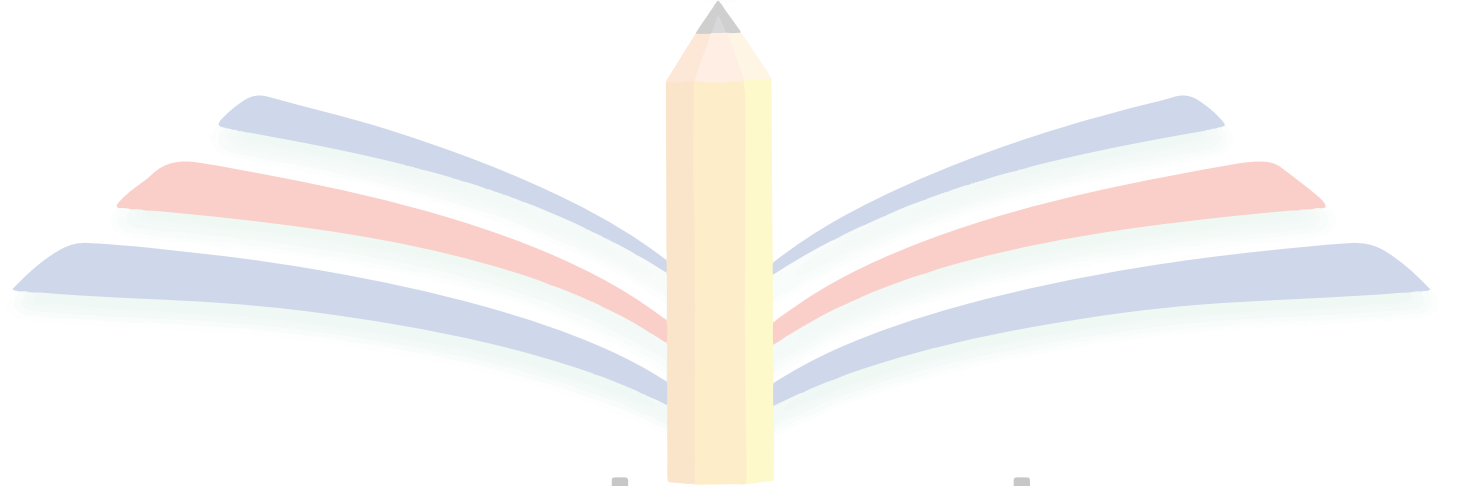
Bu tahta çok sert, çiviye bile zor geçiriyorum. **Gerçek anlam**

Tahtaya yazılan sözcüklerdeki sert nszleri bulmaya çalıştık. **Terim anlam**

Arkadaşının sert tavırları çocuğu zd. **Mecaz anlam**

* Verilen cümlelerin anlam özelliklerinin doğru yazıldığı yanıtların her birinin puan değeri **5**'tir.

* Verilen cümlelerin hiçbirinin anlam özelliklerinin doğru yazılmadığı yanıtlar ile ilgisiz yazılan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

** Bu rnek yazılı sınav soruları 9 şubat 2024 tarihinde yapılan İl Zümre ğretmenler Kurulu toplantısında il/ile alan zümre öğretmenlerince kararlaştırılan senaryolardan 1. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.